

Välfärdförvaltningen
Kultur- och fritidssektorn
Per Bäckström
Thomas Lassehag

2007-05-22

Beträffande kulturskola i Färgelanda kommun

Bakgrund

Kommunfullmäktige behandlade i april 2006 en motion från Edgardo Varas (v) och R. Ingemar Eriksson (v) om inrättande av kulturskola i Färgelanda kommun (dnr 67/2006). Beslutet som följde innebar att förvaltningen gavs i uppdrag att utreda frågan.

I motionen framställs önskemål om att inrätta en komplett kulturskola med inriktningarna musik, drama/dans och text/bild. Vidare anges att med en kulturskola – och kanske på sikt utbyggnad av biblioteket till ett kulturens hus – finns de flesta argumenten för att Färgelanda skall bli en attraktiv kommun att bo i.

Förvaltningschefen har gett musikledaren vid Färgelanda kommunala musikskola i uppdrag att leda utredningen och i förekommande fall också samordna den med de motsvarande utredningar som pågår i Munkedals och Sotenäs kommuner.

Sammanfattning

I den föreliggande utredningen presenteras två scenarier. Det första bygger på en mindre förändring inom befintliga ramar genom inrättande av ämneskurser inom individuell sång samt ”Musik med dator”. Det andra innebär en utökning genom inrättande av följande nya ämneskurser:

- Dans
- Drama/teater
- Bild & form
- Multimediaproduktion, samt
- Individuell sång.

Utökningen motsvarar personalkostnader för ca två årsarbetare (ca 800 tkr), engångskostnader för iordningsställande av lokal samt inköp av utrustning (ca 250 tkr) samt löpande läromedels- och materialkostnader motsvarande ca 25 tkr/år. Därtill föreslås en intäktsökning motsvarande knappt 130 tkr/år).

Utredningen tar i detta läge inte ställning till de lokalmässiga förutsättningarna. Beroende på politiska beslut kommer detta att utredas i ett senare skede.

Förvaltningen överlämnar utredningen till Välfärdsberedningen för politisk behandling.

I tjänsten

Per Bäckström

Thomas Lassehag

Översikt av musik/kulturskolor i Sverige

I landets 290 kommuner fanns det 169 musikskolor och 113 kulturskolor år 2005. Antalet elever som nås av denna typ av verksamhet i landet är cirka 350 000.

Terminsavgifter varierar från 0 kr till 1600 kr där Färgelanda har valt en nivå på 475 kr. Det är snarare regel än undantag att kommunen är huvudman och att den vanligaste nämnd tillhörigheten är utbildning och kultur.

Kultur/musikskolorna är inte en lagstadgad verksamhet och för att ta till vara skolornas intressen bildades SmoK, Sveriges Musik och Kulturskoleråd.

Definitionen på en kulturskola är enligt SMoK att det skall finnas två ytterligare konstformer än musik. Vi går idag mot en utveckling där vi ser fler kulturskolor än musikskolor. Överlag utgörs tyngdpunkten fortfarande av *musik* medan ämnesval som *dans* och *teater* blir alltmer etablerade alternativ.

SmoK

SmoK bildades 1997 som en intresseorganisation för landets musik och kulturskolor. Organisationen har som uppgift att stötta, utveckla och verka för en positiv framtid. Formellt är det frågan om en ideell förening och där 82% av landets kommuner är representerade av den lokala musik/kulturskolan.

Det enda nationella dokument som definierar denna typ av verksamhet är Smoks så kallade ”plattform” och redovisas här som *bilaga 1*.

Enligt SmoK finns det tre nyckelfaktorer för en framgångsrik musik eller kulturskola:

Samverkan

Både samverkan på det lokala planet med skola, fritidsgård, föreningar, kulturinstitutioner och samverkan mellan musik och kulturskolor lyfts fram som en nödvändig inriktning inför framtiden.

Tydligt uppdrag

Många kulturskolor efterfrågar ett tydligt uppdrag. Saknar man det från den politiska nivån måste man själva formulera det och sedan få det politiskt förankrat.

Fokus på barns och ungdomars egna önskemål

Lyhörighet för barns och ungdomars åsikter och intressen är en framgångsfaktor. Färdiga lösningar måste ersättas av en mer flexibel organisation som tar tillvara barnens egen kreativitet.

Under 2001-2002 genomförde SmoK en förstudie som visade att barn och ungdomars val av instrument har förändrats tydligt under 1990-talet och framåt. Exempelvis har stråkinstrumenten blivit populärare medan blåsinstrumenten blivit mindre efterfrågade.

Man konstaterar att goda lokala förutsättningar med ett mångsidigt musikutövande är en viktig förutsättning för att nå visionen där tradition och nyskapande går hand i hand.

Kulturpolitik för Västra Götaland

Tillväxt och utveckling

Tillväxt och utveckling är ett samlingsnamn för arbetsområdena regionutveckling, kultur och miljö, vars uppgifter är att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt näringsliv, rikt kulturliv och goda livsmöjligheter för invånarna.

Arbetet som bedrivs inom tillväxt och utveckling ska bidra till en hållbar utveckling som skapar ekonomisk tillväxt och som lägger grunden för ett samhälle där kommande generationer kan försörja sig och leva ett gott liv.

Kulturarbetet i regionen

Ett rikt kulturliv stärker Västra Götalands identitet och utveckling. En rik kultur är en förutsättning för att samhällslivet ska blomstra och möjligheterna öka för den enskilde invånaren att trivas med tillvaron.

Mångfald - en blandning av bredd och spets ger ett levande kulturliv och för att nå dit behöver man särskilt stödja den kulturform som den kommersiella marknaden inte kan eller vill bära.

Delaktighet och tillgänglighet - alla människor i regionen ska kunna ta del av kulturlivet som utövare, brukare, stödjare och främjare däribland människor som står utanför samhällets traditionella gemenskaper.

Barn och ungdomar – särskild vikt läggs vid barn och ungdomars delaktighet i kulturlivet.

Det handlar om att stödja ungas lust till eget skapande och ge möjlighet att på egna villkor ta del av kulturlivet. Utvecklingsarbete för att stärka kulturens ställning i skolan ska stödjas. De kommunala musik och kulturskolorna har en viktig roll.

Hälsa – sambandet mellan kultur och hälsa är tydligt. Förmågan att skapa sammanhang och mening, ge nya perspektiv, ta vara på människors kreativa kraft och skänka avkoppling är sådant som gör kulturen till ett viktigt verktyg i det regionala friskvårdsarbetet.

I *bilaga 2* redovisas i sin helhet hur regionen vill bedriva arbetet med kulturen.

Färgelandas Musikskolas uppdrag

Musikskolan skall verka för att skapa ett aktivt musicerande i Färgelanda, att ge barn och ungdomar möjligheter till en meningsfull fritid samt kunna ge en grund för vidare musikstudier.

Undervisningen bedrivs i grupp eller enskilt i musikskolans lokaler eller i anslutning till elevernas skolor.

Instrumentalundervisning erbjuds eleverna fr.o.m. det tredje skolåret med undantag från fiolundervisningen som kan erbjudas tidigare. Avgiften för undervisningen uppgår till 475 kr/ termin och elev. Avgiften för instrumenthyra uppgår till 200 kr/termin.

Hur ser Musikskolan ut idag?

Det pedagogiska arbetet utgör grunden för verksamheten därutöver tar musikskolan en aktiv del i Färgelandas kulturliv bl.a. vid offentliga framträdanden.

Cirka 200 elever brukar vara inskrivna på musikskolan efter läsårsstart fördelat på 3,74 läsårsarbete.

Den enskilda undervisningen bedrivs dagtid till skillnad från ensembledelen som ofta är planerad till sen eftermiddag samt kvällstid. Undervisningen är förlagd till ytterskolor samt musikskolans lokaler i Färgelanda.

Personalen är engagerad i sitt arbete och har ett mycket bra stöd från musikskolans föräldraförening som även ekonomiskt bidrar till genomförandet av diverse projekt.

I vårt kvalitetsarbete genomfördes en enkätundersökning som riktade sig till våra brukare. De synpunkter som framkom har analyserats och kommer att utgöra en viktig del i arbetet under 2007. Generellt är det positiva omdömen i undersökningen som här redovisas i *bilaga 3*.

Hur kan vi utveckla verksamheten inom nuvarande budgetram?

Från och med hösten 2007 kommer vi att introducera två nya ämnesval på musikskolan.

Individuell sång – p.g.a. en tjänstledighet ser vi möjligheten att erbjuda sångundervisning. Ämnet har varit efterfrågat under en längre tid av målsmän/elever och frågan har aktualiserats då det visade sig att 12,5 % d.v.s. 55 elever efterfrågade inriktningen sång i kulturskoleundersökningen.

Sångundervisningen kommer att komplettera nuvarande verksamhet med vokala inslag vid offentliga framträdanden samt utgöra en förstärkning av övrig ensembleundervisning. Sångteknik, röstkänedom, repertoarval och mikrofonteknik kommer den enskilde till del.

Framtida lokaler – diskussioner har förts med fritidsverksamheten om gemensamma lokaler. Framförallt har vi en tanke om att överbrygga dessa verksamheter och bland annat kunna erbjuda bättre service till våra brukare i form av öppethållande, tillgänglighet och utbud.

Vi ser också en möjlighet att anpassa lokalerna efter hur verksamheterna är planerade idag.

Gemensamma lokaler ser vi som en viktig framgångsfaktor och visionen är en korsbefruktning av verksamheterna i ett *Ungdomens hus* eller *Kulturens hus*.

Arbetsmiljön för musikskolans personal är ofta undermålig på ytterskolorna vilket också har visat sig i arbetsmiljöarbetet. Med lokaler anpassade för ändamålet skulle vi uppnå en bättre arbetsmiljö för läraren och en bättre lärandemiljö för eleven.

Vi har idag skillnader i ur hur man erbjuds undervisning mellan ytterskolor kontra Färgelanda som tätort. Vi vill därför väcka frågan om permanenta utrymmen som kan rustas för vår typ av verksamhet på ytterskolorna.

Hur ser ungdomarna i Färgelanda kommun på en kulturskola i Färgelanda?

För att få en bild av vad våra framtida brukare efterfrågar lät vi under våren 2007 grundskolans elever ge sin syn på förslagen till nya ämnesval. De valbara inriktningarna är väl förankrade i andra kulturskolor och representerar även annan konstform än musik.

Kulturskoleundersökning

447 elever från grundskolan har visat intresse av en framtida kulturskola. Resultatet redovisas nedan.

Rytmik

Upplev och förstå musik via rörelse med hela din kropp. Du får grundläggande färdigheter i musik.

1%

Dans

Jazz och showdans är exempel på de olika stilar som ingår i undervisningen. Du får grundläggande kunskaper inom dans.

9,5%

Bild & Form

Vi målar, tecknar, använder keramik och bekantar oss med olika material och metoder.

14,5%

Drama/Teater

Vi improviserar, gör rollspel och arbetar med dramaövningar. Ibland spelar vi upp någonting inför publik – ibland är vi publik åt varandra.

10%

Film & Videoproduktion

Spela in och redigera din egen film eller video.

35%

Kreativt skrivande

Tycker du om att skriva berättelser, sagor och noveller? Här har du möjlighet att utveckla ditt skrivande och lära dig olika stilar.

4%

Individuell sång

Utveckla din röst och lär dig hantera den på rätt sätt. Du får sjunga olika slags musik som exempelvis visa, jazz, musikal, pop & rock
Till skillnad från talangjaktstävlingar i televisionen är alla välkomna och bemöts för den du är.

12,5%

Musikproduktion

Du lär dig att spela in, redigera och färdigställa musik för CD-skiva eller Internet. Undervisningen är datorbaserad.

13,5%

Färgelanda Kulturskola

Samverkan

För att återknyta till vad SmoK ser som en nyckelfaktor förs samtal om samarbete med *Munkedal* och *Sotenäs kommun*. Tillsammans ser vi möjligheten att nå behörig personal samt att erbjuda större tjänsteunderlag. Andra samordningseffekter är gemensamma projektverksamheter, kompetensutveckling o.d.

Barn och unga från mindre kommuner har mer begränsade möjligheter till kulturella aktiviteter än barn och ungdomar från storstäder. Orsaken är att det generellt är svårare för den lilla kommunen att etablera en kvalitativ kulturskola och med anledning av detta är en ansökan inlämnad till *Tillväxt och utveckling - Västra Götalandsregionen*.

Förstudien syftar till att hitta en gemensam samarbetsmodell och utreda förutsättningarna för en kulturskola i mindre kommuner. Slutrapporten redovisas gemensamt med Munkedal och Sotenäs kommun under augusti månad.

Efter utvärdering av ensembleprojektet under hösten 2007 med *Dalslands folkhögskola* är vår förhoppning att kunna fördjupa samarbetet.

I ett försök till att bygga nätverk har kontakt tagits med lokalt förankrade föreningar i Färgelanda. Samtal har förts med *Färgelanda rollspelsförening* samt *Järboautomaterna* som varit positiva till samarbete och projektverksamhet. Arbetet fortsätter med att knyta kontakter för att nå nya samarbetspartners.

Då en av lärarna i kollegiet har en delad anställning mellan Färgelanda och Lysekils kommun är förutsättningarna goda för fortsatt samarbete med *Lysekils Musikskola*.

Ämnesinriktningar

Utöver musikskolans nuvarande ämnesval ser vi följande inriktningar som gångbara i en framtida kulturskola.

Dans – Ämnet kan med fördel kombineras med musikverksamheten vid publika framträdanden. *Undervisningen sker i grupp.*

Drama/Teater – Tidigare prövat som ämnesval på musikskolan då med positivt gensvar. Mycket bra förutsättningar att samverka med annan kulturform. *Undervisningen sker i grupp.*

Bild & Form – En fristående inriktning med fördjupande ämneskunskaper. *Undervisningen sker i grupp.*

Multimediaproduktion – I enkäten erbjöds *Film & Videoproduktion* samt *Musikproduktion* men då dessa ämnen är nära besläktade med varandra kommer dessa inriktningar att erbjudas under rubriken multimedia. *Undervisningen sker i grupp.*

Individuell sång – ämnet introduceras ht. 07 och utökas i kulturskolan.

En uppsökande musikverksamhet med inriktning *förskoleklass, lågstadiet, särskolan* samt *Färgelanda dagcenter* (Gullivian) kommer att introduceras. Prioriteringen kommer att utgöra en resurs för respektive verksamhet samt vara ett forum för kulturskolan att möta framtida brukare. *Undervisningen sker i grupp.*

Kostnader

Löpande kostnader - läromedel, material etc. beräknas till **25.000 tkr** per läsår.

Engångskostnader – iordningställande av lokaler samt inköp av utrustning beräknas uppgå till **250.000 tkr**.

Personalstatus för utökningen motsvarar två årsarbetare till en kostnad av **806.237 tkr**.

Löne- summa per månad	semester- lön 1,5 %	summa	andel	lönesumma per månad netto	PO- pålägg 44%	lönesumma per månad inkl PO	helår
22 711	341	23 052	0,4	9221	4057	13278	159333
22 588	339	22 927	0,4	9171	4035	13206	158470
22 500	338	22 838	0,5	11419	5024	16443	197316
24 131	362	24 493	0,3	7348	3233	10581	126972
23 397	351	23 748	0,4	9499	4180	13679	164146
				46657	20529	67186	806237

Intäkter

Då merparten av ovan nämnda ämnesinriktningar erbjuds i gruppform bör det rimligen påverka terminsavgiften. Avgifter beslutas på politiskt nivå och nedanstående beräkning skall därför ses som ett exempel. Observera också att det endast omfattar intäkter från nya ämnesinriktningar i kulturskolan.

Beräkning - med ett underlag på **170 elever** och terminsvgifter på **375:-** för gruppundervisning samt **475:-** för enskild undervisning når vi ett resultat på **129 500 tkr per läsår**.

Reflektion

Det är förståeligt att *Film & Videoproduktion* får en så betydande del av rösterna till skillnad från *dans* och *teater* som vi i första hand förknippar med begreppet kulturskola. Även ett ämne som *Musikproduktion* hamnar bland de mest önskade i undersökningen.

Möjligheterna har ökat explosionsartat de senaste åren och drivkraften att vara aktör snarare än att nöja sig med vara betraktare är kännetecknande för vår tid.

Ska vi ge barn och ungdomar det som efterfrågas eller erbjuda det vi tror att de behöver?

Från ett vuxenperspektiv har vi ofta en ganska klar bild av vad våra ungdomar är intresserade av eller bör sysselsätta sig med. Den bilden återspeglar sällan hela verkligheten. Värt att notera är att det till viss del är våra unga som lär oss vuxna vad som är aktuellt och vart vi är på väg.

Lusten att aktivt ta del i ett kreativt sammanhang kan vara början på ett livslångt entreprenörskap vilket inte minst efterfrågas på många håll i vårt samhälle idag.

Bilagor

- Bilaga 1 Sveriges musik- och kulturskoleråd (programförklaring)
- Bilaga 2 Kulturpolitiskt program för Västra Götaland
- Bilaga 3 Färgelanda musikskolas kvalitetsredovisning 2007 (avseende budgetåret 2006)
- Bilaga 4 Motion om inrättande av kulturskola i Färgelanda kommun